ONDERZOEKSAGENDA 2027-2028

Rekenkamer Westerkwartier

1. Aanleiding en werkwijze

1.1 Totstandkoming van de onderzoeksagenda

De Rekenkamer Westerkwartier stelt voor de periode 2027-2028 een onderzoeksagenda vast. Met deze onderzoeken wil de Rekenkamer inzicht geven in de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan. Daarbij richt zij zich op onderwerpen die inwoners rechtstreeks raken en die de gemeenteraad ondersteunen in zijn kaderstellende en controlerende rol.

Voor de voorbereiding van deze agenda heeft de Rekenkamer bij de gemeenteraad geïnventariseerd welke onderwerpen aandacht verdienen. Deze inventarisatie vormt een belangrijke bron voor de onderzoeksagenda, maar leidt niet automatisch tot een onderzoeksopdracht.

1.2 Keuze van onderzoeksonderwerpen

De Rekenkamer maakt een zelfstandige afweging op basis van haar selectiecriteria, de actualiteit, de beschikbare capaciteit en de verwachte meerwaarde van het onderzoek. Waar nodig voert de Rekenkamer eerst een vooronderzoek uit. Op basis daarvan worden de definitieve onderzoeksvragen, afbakening en aanpak vastgesteld. De keuze voor onderzoeken en de voortgang daarvan worden periodiek besproken met de klankbordgroep uit de raad.

2. Selectiecriteria voor onderzoek

De Rekenkamer Westerkwartier gebruikt de volgende criteria als richtsnoer bij het selecteren van onderzoeksonderwerpen:

- Het onderwerp heeft aantoonbare maatschappelijke gevolgen en raakt inwoners van de gemeente.
- Het onderwerp behoort tot de verantwoordelijkheid van de gemeente en het gemeentebestuur is hierop aanspreekbaar.
- Er zijn vragen over de doeltreffendheid, doelmatigheid of rechtmatigheid van beleid of uitvoering.
- Op het betreffende terrein doen zich risico's voor.

- Onderzoek kan bijdragen aan verbetering van beleid, uitvoering of besluitvorming.
- Het financiële belang is groot of neemt toe.
- Het onderwerp is niet recent uitgebreid onderzocht en overlapt niet met lopend intern onderzoek.
- Het onderzoeksprogramma biedt een evenwichtige spreiding over beleidsterreinen en organisatieonderdelen.

3. Inventarisatie van de raad

3.1 Overzicht aangedragen onderwerpen

Tijdens de raadsbijeenkomst van 19 mei jl. hebben raadsleden onderwerpen aangedragen die volgens hen in aanmerking komen voor toekomstig rekenkameronderzoek. Het weergegeven aantal betreft het aantal stemmen dat tijdens de inventarisatie aan het onderwerp is toegekend.

Nr.	Onderwerp	Aantal
1	Regeldruk: wijkt de regeldruk af van elders, zijn regels doeltreffend en worden inwoners en organisaties voldoende ondersteund?	9
2	Voldoende inzet voor het welzijn van jongeren	7
3	Beheer openbare ruimte en groen	6
4	Grote projectrisico's: bieden de instrumenten van de auditcommissie voldoende zicht en grip?	6
5	Doelgroepgerichte participatie	3
6	Ervaren inwoners voldoende ondersteuning om initiatieven tot een goed einde te brengen (right to challenge)?	2
7	Onderhoud van infrastructuur	2
8	Leefbaarheid in de wijk	2
9	Zijn er geschikte meetinstrumenten om de begroting te kunnen lezen en beoordelen?	2
10	Integriteit en ambtelijke cultuur	1
11	Vergunningenbeleid voor evenementen	1

3.2 Analyse van de inventarisatie

De inventarisatie laat zien dat de raad enerzijds behoefte heeft aan meer inzicht in de ervaringen van inwoners en anderzijds aan meer grip op gemeentelijke processen, projecten en financiën. De aangedragen onderwerpen kunnen grofweg worden verdeeld over drie domeinen.

Sociaal domein

Welzijn van jongeren en leefbaarheid in de wijk.

Fysiek domein

Beheer van de openbare ruimte, onderhoud van infrastructuur, leefbaarheid en vergunningverlening voor evenementen.

Bestuurlijk domein

Regeldruk, projectbeheersing, participatie, ondersteuning van inwonersinitiatieven, begrotingsinformatie en integriteit.

3.3 Belangrijkste bevindingen

Regeldruk is het onderwerp dat het vaakst is genoemd. Een onderzoek naar dit thema is vooral waardevol wanneer inzicht wordt verkregen in de ervaringen van inwoners, verenigingen en organisatoren. Daarbij kan worden gekeken naar de begrijpelijkheid van regels, de toegankelijkheid van informatie en de ondersteuning die de gemeente biedt.

Ook het beheer van de openbare ruimte wordt door veel raadsleden belangrijk gevonden. Daarbij kan worden onderzocht hoe keuzes over onderhoud en investeringen tot stand komen en of de beschikbare middelen evenwichtig worden verdeeld over de verschillende kernen binnen de gemeente.

Verder blijkt er behoefte te bestaan aan meer inzicht in de beheersing van projecten en financiën. Daarbij staat de vraag centraal of raad en auditcommissie beschikken over voldoende informatie om risico's tijdig te signaleren en waar nodig bij te sturen.

Bij de uiteindelijke keuze van onderzoeken houdt de Rekenkamer ook rekening met eerdere onderzoeken. Omdat het sociaal domein de afgelopen jaren regelmatig onderwerp van onderzoek is geweest, ligt het minder voor de hand om dit domein als eerste prioriteit te kiezen.

4. Onderzoeksprogramma 2027-2028

4.1 Lopende onderzoeken 2027

Wonen

Onderzoeksvraag

In welke mate is het woonbeleid van de gemeente Westerkwartier op de thema's nieuwbouw en betaalbaarheid doeltreffend en doelmatig, en welke mogelijkheden bestaan er om de resultaten verder te verbeteren?

Uitvoering

Het onderzoek wordt uitgevoerd door BMC.

Zorgfraude

Onderzoeksvragen

- Hoe weerbaar zijn gemeenten en samenwerkingsverbanden tegen zorgfraude binnen de Wmo en de Jeugdwet?
- Welke maatregelen nemen gemeenten om zorgfraude te voorkomen en te bestrijden, en welke effecten mogen daarvan redelijkerwijs worden verwacht?

Uitvoering

Het onderzoek wordt uitgevoerd door BMC in opdracht van de Vereniging van Rekenkamers. De Rekenkamer Westerkwartier levert hieraan een bijdrage.

Sportvoorzieningen

Onderzoeksvragen

- In hoeverre sluit het aanbod van sportvoorzieningen aan bij de huidige en toekomstige behoeften van inwoners?
- Welke lessen kunnen worden geleerd van vergelijkbare gemeenten op het gebied van aanbod, beheer en onderhoud van sportvoorzieningen?

Uitvoering

De Rekenkamer wil dit onderzoek uitvoeren in samenwerking met studenten van de Thorbecke Academie van NHL Stenden Hogeschool.

4.2 Nieuw onderzoek in 2027

Vergunningverlening en evenementenbeleid

Aanleiding

In 2026 verschenen in lokale media berichten dat organisatoren van evenementen afhaken vanwege de ervaren regeldruk. Met dit onderzoek brengt de Rekenkamer twee onderwerpen samen die door de raad zijn genoemd: regeldruk en evenementenbeleid.

Voorlopige onderzoeksvraag

In welke mate waarborgt het evenementenbeleid van de gemeente Westerkwartier een proportionele balans tussen regeldruk voor organisatoren en het beheersen van risico's op het gebied van openbare orde en veiligheid?

Vervolg

De definitieve onderzoeksvraag en afbakening worden vastgesteld in een vooronderzoek.

DoeMee-onderzoek

De Vereniging van Rekenkamers organiseert elk jaar een DoeMee-onderzoek. In een DoeMee-onderzoek worden gemeenschappelijke vraagstukken van gemeenten vergeleken. Tot nu toe neemt de Rekenkamer van de gemeente Westerkwartier elk jaar deel aan zo'n onderzoek. De onderzoeksonderwerpen voor 2027 en 2028 worden later bekend gemaakt. Na bekendmaking neemt de Rekenkamer het besluit om al dan niet deel te nemen aan de DoeMee-onderzoeken.

4.3 Onderzoek in 2028

AI-gebruik binnen de gemeente Westerkwartier

Doel van het onderzoek

De Rekenkamer onderzoekt hoe de gemeente kunstmatige intelligentie toepast of voorbereidt en hoe daarbij wordt omgegaan met kansen, risico's en publieke waarden.

Onderzoeksthema's

- Beleidskaders
- Verantwoordelijkheden
- Transparantie
- Privacy
- Informatiebeveiliging
- Menselijke controle
- Kwaliteit van dienstverlening

Centrale vraag

Heeft de gemeente voldoende grip op het gebruik van AI en kunnen inwoners en medewerkers vertrouwen op een zorgvuldige en verantwoorde toepassing daarvan?

5. Planning

Onderzoek	Planning oplevering
Wonen	2027
Zorgfraude	2027
Sportvoorzieningen	2027
Vergunningverlening en evenementenbeleid	2028

Onderzoek	Planning oplevering
AI-gebruik binnen de gemeente Westerkwartier	2028

6. Vervolg en actualisatie

De planning in deze onderzoeksagenda is indicatief. Voorafgaand aan ieder onderzoek stelt de Rekenkamer, waar nodig na een vooronderzoek, de definitieve onderzoeksvragen en aanpak vast.

Actualiteiten, beschikbare capaciteit of de uitkomsten van een vooronderzoek kunnen ertoe leiden dat onderzoeken worden aangepast, uitgesteld of naar voren worden gehaald. De Rekenkamer bespreekt de onderzoeksagenda, de voortgang en onderzoekskeuzes twee keer per jaar met de klankbordgroep van de raad.

De inventarisatie van de raad blijft beschikbaar als groslijst voor toekomstige onderzoekskeuzes. Onderwerpen die niet in deze agenda zijn opgenomen, kunnen op een later moment opnieuw worden afgewogen.